Hukuk Bölümü 2006/30 E., 2006/56 K.

- **UYUŞMAZLIK ÇIKARMA İSTEMİNDE BULUNMAYA YETKİLİ MAKAMCA YAPILACAK İŞLEMLER**

- 506 S. SOSYAL SİGORTALAR KANUNU(MÜLGA) [Madde 79]
- 506 S. SOSYAL SİGORTALAR KANUNU(MÜLGA) [Madde 9]
- 506 S. SOSYAL SİGORTALAR KANUNU(MÜLGA) [Madde 140]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 13]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 27]
- 2577 S. İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU [Madde 2]

"İçtihat Metni"

O L A Y: 506 Sayılı Kanun'un 9. ve 79.maddesine aykırı olarak; sigortalı işe giriş bildirgesini, 2003/3,4 aylarına ait aylık sigorta primleri bildirgelerini ve 2003/I dönemine ilişkin dört aylık sigorta primleri bordrosunu süresi içinde kuruma vermemesi nedeniyle, aynı Kanun'un 140.maddesi uyarınca davacı şirket adına idari para cezası kesilmiş, bu borcun ödenmemesi üzerine idari para cezası ile birlikte hesaplanan gecikme zammının tahsili amacıyla ödeme emri düzenlenmiştir.

Davacı şirket, yersiz ve nedensiz tahakkuk ettirildiği iddiasıyla, idari para cezasına ilişkin ödeme emrinin iptali istemiyle 3.9.2004 gününde idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı İdare vekilince, birinci savunma dilekçesinde davada adli yargının görevli olduğu ileri sürülerek görev itirazında bulunulmuştur.

İSTANBUL 4. İDARE MAHKEMESİ; 12.1.2005 gün ve E:2004/2183 sayı ile, uyuşmazlık konusu olayda dava konusu işlemin, 506 sayılı kanuna göre verilen idari para cezası ile bu cezanın tahsili amacıyla düzenlenen 22.7.2004 tarih ve 049262 sayılı ödeme emri olduğunun görüldüğü, 506 sayılı Kanun'un 140. maddesinde tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idari para cezalarının bu Kanunun 8. maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edileceği, "Primlerin ödenmesi" başlıklı, 1.12.1993 tarihinde yürürlüğe giren 3917 sayılı Kanunun 1. maddesiyle değişik 80. maddesinde de: Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51. maddesi hariç, diğer maddelerinin uygulanacağı, Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesinin yetkili olduğunun düzenlendiği,her ne kadar 506 sayılı Kanun'un 80. maddesinde 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde İş Mahkemesinin yetkili olduğu düzenlenmişse de, gerek bu Kanun'un idari para cezalarını düzenleyen, 29.7.2003 tarih ve 4958 sayılı Kanunun 51. maddesiyle değişik 140. maddesinde açıkça idari para cezalarına karşı açılacak davalara bakmakla görevli mahkemelerin İdare Mahkemeleri olduğunun düzenlenmiş olması, gerekse 80. maddenin esas itibariyle pirim borçlarının tahsilatını düzenleyen bir madde olması nedeniyle, 506 sayılı Kanuna göre verilen idari para cezası ve bu cezanın tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrine karşı açılacak davaların da idari para cezalarında olduğu gibi İdare Mahkemelerince çözümlenmesi gerektiğinin kabulünün gerektiği, 140. maddenin 80. maddeye yaptığı atıfın anlamının yalnızca idari para cezalarının tahsilinin 6183 sayılı Yasa'ya göre yapılmasının belirtilmiş olmasıyla sınırlı olduğu, usul ekonomisinin de bunu gerektirdiği gerekçesiyle davalı idarenin görev itirazını reddederek görevlilik kararı vermiştir.

Davalı SSK Başkanlığı vekilinin, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması yolundaki 3.3.2005 günlü dilekçesi üzerine, dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısına gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin değişik (1/c). bendinde, "Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."ın idari davalar arasında sayıldığı, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Yasası'nın 79. maddesinin 7. fıkrasında "Fiilen veya işyeri kayıtlarında tespit edilecek her türlü bilgiden ya da kamu kuruluşları tarafından düzenlenen belge veya alınan bilgilerden çalıştığı tespit edilen sigortalılara ait olup, bu Kanun uyarınca Kuruma verilmesi gereken belgelerin yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde, bu belgeler kurumca re'sen düzenlenir ve muhteviyatı sigorta primleri Kurumca tespit edilerek işverene tebliğ edilir." hükmünün getirildiği, aynı maddenin 8. fıkrasında da "işveren, tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili Kurum ünitesinde itiraz edebilir. İtiraz tahsilatı durdurur. İtirazın reddi halinde, işveren kararın tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde yetkili mahkemeye başvurabilir. Yetkili mahkemeye başvurulması prim borcunun tahsil ve takibini durdurmaz." denildiği, 79. maddeye 4958 sayılı Yasa'nın 37. maddeye eklenen 13. fıkrasında ise, "Sigorta müfettişi tarafından, Kuruma bildirilmediği tespit edilen asgari işçilik tutarı üzerinden Kurumca re'sen tahakkuk ettirilen sigorta primleri bu Kanunun 80. maddesi de nazara alınarak tebliğ olunur. İşveren tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde Kuruma itiraz edebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazın reddi halinde, işveren, kararın tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde yetkili iş mahkemesine başvurabilir. Mahkemeye başvurulması prim borcunun tahsilini ve takibini durdurmaz" hükmünün yer aldığı, 506 sayılı Kanunun 79. maddesi uyarınca re'sen tahakkuk ettirilen prim borcundan doğan uyuşmazlıklara bakmakla görevli ve yetkili mahkemenin, aynı maddenin 13. fıkrasında işaret edilen iş mahkemelerinde görüleceğinin hüküm altına alınması karşısında, davanın görüm ve çözümünün adli yargı yeri olacağı gerekçesiyle, adli yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkarmış olup, 2247 sayılı Yasanın 10. ve 13. maddelerine göre görev konusunun incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinden istemiştir.

Başkanlıkça 2247 sayılı Yasanın 13. maddesinin 3. fıkrasına göre Danıştay Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesinde, bu Kanunun 79. maddesinin birinci fıkrası uyarınca verilmesi gereken belgeleri anılan fıkrada belirtilen sürede Kuruma vermeyenlere her bir fiil için aylık asgari ücretin üç katını geçmemek kaydıyla idari para cezası verileceği, idari para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde idare mahkemesince başvurulabileceği, mahkemeye başvurulmasının cezanın takip ve tahsilini durdurmayacağı, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idari para cezalarının, bu Kanunun 80. maddesi hükmü gereği hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edileceğinin hükme bağlandığı, aynı Kanun'un 80. maddesinde ise, Kurumun süresi içinde ödenmeyen pirim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanunun 51 ve 102. maddeleri hariç, diğer maddelerin uygulanacağı, Kurum alacaklarının tahsilinde 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesinin yetkili olduğu hükmüne yer verildiği; yukarıda yer alan düzenlemeler uyarınca idari para cezalarının tahakkuk aşamasında açılacak davaların görüm ve çözümünde idare mahkemeleri, görevli kılınmış ise de; tahsil aşamasında 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı ve düzenlenecek ödeme emirlerine karşı açılacak davalara bakmakla iş mahkemelerinin görevli bulunmalarının 506 sayılı Kanunun

140. ve 80. maddeleri hükmü gereği olduğu, bakılan davada; davacının çalıştırdığı işçilere ait sigorta prim bildirgeleri sigorta prim bordrosu ve işyeri bildirgelerinin Kuruma verilmemesi nedeniyle, 506 sayılı Kanunun 140. maddesi hükmü uyarınca idari para cezası ve gecikme zammı tahakkuk ettirildiği, anılan cezanın takip ve tahsili amacıyla 6183 sayılı Kanun uyarınca dava konusu ödeme emrinin düzenlendiğinin anlaşıldığı, bu durumda, tahakkuk aşamasında bulunmayan, cebri tahsilin sağlanması amacıyla, ödeme emri safhasında bulunan idari para cezasına ilişkin ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davada, 506 sayılı Kanunun 140. maddesinin yollamada bulunduğu 80. maddesinde yer alan özel hüküm gereği yetkili kılınan İş Mahkemesinin görevli bulunduğu, bu nedenle 2247 sayılı Yasanın 10. maddesine göre yapılan başvurunun kabulü gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında , Üyeler: Dr. Atalay ÖZDEMİR, M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Serap AKSOYLU, Z. Nurhan YÜCEL, Abdullah ARSLAN ve Levent ÖZÇELİK'in katılımlarıyla yapılan 1.5.2006 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 Sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, davalı SSK Başkanlığı vekilince anılan Yasanın 10. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının adli yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, Danıştay Başsavcısının davada adli yargının görevli bulunduğuna ilişkin düşünce yazıları ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Ahmet Yahya ÖZDEMİR'in yazılı düşünceler doğrultusundaki açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, davacı şirket adına, 506 sayılı Kanun'un 140. maddesi uyarınca kesilen idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılmıştır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun para cezalarına ilişkin 140. maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren (7) gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler." yolundaki üçüncü tümcesi Anayasa Mahkemesi'nin 8.10.2002 gün ve E:2001/225; K:2002/88 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve bu kararın yayımlandığı 26.2.2003 tarihinden itibaren kendisine tanınan bir yıllık süre içinde Yasama Organı'nca çıkarılan 29.7.2003 gün ve 4958 sayılı Yasa'nın 51. maddesi ile, 506 sayılı Yasa'nın 140. maddesi yeniden düzenlenmiş olup, dördüncü fıkrasında " İdari para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde idare mahkemesine başvurabilirler. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idari para cezaları, bu Kanunun 80. maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir" denilmiştir.

Ödeme emrinin düzenlendiği tarihte yürürlükte olan anılan Yasa'nın 80. maddesinin 29.7.2003 gün ve 4958 sayılı Yasa ile değişik beşinci fıkrasında, Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 51. maddesi hariç, diğer maddelerinin uygulanacağı öngörülmüş ve ödenmeyen Kurum alacaklarına uygulanacak gecikme zammı gösterilmiş; yedinci fıkrasında ise, "Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan; 506 Sayılı Kanun'un 140.maddesinin dördüncü fıkrası 15.2.2006 tarih, 5454 sayılı Kanun'un 5.maddesiyle değiştirilmiş; idari para cezalarına karşı idare mahkemesine başvurulacağı hükmü kaldırılarak yerine, onbeş gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği hükmü getirilmiştir.

Bu düzenlemelere göre, idari para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli oldukları(15.2.2006 tarihinden itibaren onbeş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvuru ile anılan mahkemeler görevli kılınmıştır); kurum alacaklarının tahsilinde ise 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin 80. maddenin yedinci fıkrasında açıkça belirtildiği gibi Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu kuşkusuzdur.

Olayda, İstanbul Sigorta Müdürlüğü'nce verilen idari para cezasının ödenmemesi nedeniyle Kurum alacağına dönüşmesi üzerine, gecikme zammı uygulanmak suretiyle tahsili için düzenlenen ödeme emrine karşı dava açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, idari para cezasından doğan Kurum alacağının tahsili için düzenlenen ödeme emrine karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, 506 sayılı Yasa'nın 80. maddesi uyarınca yetkili kılınan İş Mahkemesi görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Başsavcısınca yapılan başvurunun kabulü ile İdare Mahkemesinin görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İstanbul 4. İdare Mahkemesi'nin 12.1.2005 gün ve E:2004/2183 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 1.5.2006 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.